

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 7Co/7/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4116206751
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Madarászová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2022:4116206751.3

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Madarászovej a sudkýň JUDr. Marty Polyákovej a JUDr. Lenky Halmešovej, v spore žalobcu: C. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XX, XXX XX L., zast. JUDr. Peter Havlík, advokát so sídlom Damborského 13, Nitra, IČO: 50 361 864, proti žalovanému: P. J., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom E. XXX/XX, XXX XX L., zast. AKMK s.r.o., advokátska kancelária so sídlom Farská 30, Nitra, IČO: 36 859 061, o neúčinnosť právneho úkonu, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Nitra č.k. 15C/129/2016-88 zo dňa 19.10.2017, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie určil, že darovacia zmluva zo dňa 21.2.2013 uzavretá medzi darcom P. J. a žalovaným ako obdarovaným, predmetom ktorej je prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zapísaných na LV č. XXXX k.ú. G. Y. obec L. ako pozemok p.č. XXXX/X orná pôda o výmere 1000m², ktorej vklad do katastra nehnuteľností bol povolený rozhodnutím Správy katastra zo dňa 25.3.2013 pod č. V1226/13, je voči žalobcovi právne neúčinná. O trovách konania rozhodol tak, že žalobca má nárok na plnú náhradu trov konania (§ 262 ods. 1,2 a § 255 CSP). Svoje rozhodnutie vo veci samej po právnej stránke odôvodnil ust. § 42a ods. 1,2, § 116 a 117 Občianskeho zákonníka(ďalej len OZ) ako aj zisteným skutkovým stavom na základe čoho dospel k záveru, že žaloba je dôvodne podaná. V dôvodoch rozsudku uviedol, že žalobou podanou na súde dňa 14.03.2016 sa žalobca domáhal určenia neúčinnosti právneho úkonu- darovacej zmluvy zo dňa 21.2.2013 uzatvorenej medzi darcom P. J. a žalovaným ako obdarovaným, ktorej vklad do katastra bol povolený rozhodnutím Správy katastra zo dňa 25.3.2013 pod č. V1226/13 z dôvodu, že túto darovaciu zmluvu uzavreli žalovaný a jeho otec P. J. s úmyslom ukrátiť uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky žalobcu, ktorú má voči P. J.. Považoval za preukázané, že dlžník žalobcu P. J. je otcom žalovaného P. J., teda ide o blízke osoby v priamom rade podľa §116 OZ. P. J. je dlžníkom žalobcu podľa právoplatného trestného rozkazu Okresného súdu Dunajská Streda sp.zn. 2T/264/2012 zo dňa 26.11.2012, právoplatný dňa 21.12.2012 a jeho pohľadávka je vo výške 39.401,97 eura s príslušenstvom. Dňa 21.2.2013 P. J. ako dlžník žalobcu a žalovaný P. J. uzavreli darovaciu zmluvu, ktorou dlžník žalobcu P. J. previedol svoje nehnuteľnosti na syna - žalovaného, čím ukrátil žalobcu ako veriteľa uspokojiť jeho vymáhateľnú pohľadávku z majetku dlžníka a tento úkon urobil v posledných troch rokoch predchádzajúcich podaniu žaloby, ktorá bola podaná na súde dňa 14.3.2016. Súd ďalej uviedol, že preukázanie úmyslu dlžníka, že mienil ukrátiť právnym úkonom svojho veriteľa, nie je podmienkou odporovateľnosti vtedy, ak druhou stranou sú osoby blízke dlžníkovi. V tejto veci bol dlžníkom žalobcu P. J., ktorý je otcom žalovaného, teda ide o blízke osoby podľa § 116 OZ a v takom prípade úmysel dlžníka zákon predpokladá a je na osobách dlžníkovi blízkych, aby preukázali opak, t.j., že úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa nemohli ani pri náležitej starostlivosti poznať. Súd prvej inštancie prijal záver, že žalovaný nepreukázal, že v čase uzatvorenia darovacej zmluvy nemohol poznať úmysel svojho otca ako dlžníka ukrátiť uspokojenie pohľadávky žalobcu. Z dôvodu hospodárnosti a efektívnosti konania nevypočul navrhovaného svedka P. J. a vychádzajúc z vykonaného

dokazovania mal za dostatočne preukázaný skutkový stav na základe ktorého prijal záver, že žaloba je dôvodná, pretože bolo preukázané splnenie zákonných podmienok pre aplikáciu ust. § 42a ods. 1,2 OZ. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že v konaní úspešnému žalobcovi priznal plnú náhradu trov konania, o výške ktorých rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, samostatným uznesením (§ 266 ods. 1,2 CSP).

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný, ktorý navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že zamietne žalobu a žalovanému prizná nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100% alternatívne, aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V dôvodoch svojho odvolania žalovaný ako odvolacie dôvody uviedol, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b CSP). Porušenie práva videl v tom, že súd neodročil pojednávanie napriek tomu, že o to žalovaný a jeho právny zástupca požiadali a súd pojednával bez toho, že by postupoval v súlade s ustanoveniam zákona § 183 ods. 2,4 CSP teda, že by mailom alebo telefonicky informoval žalovaného o tom, že žiadosti o odročenie pojednávania nevyhovuje a vytyčeného pojednávania by sa ako jeho právny zástupca zúčastnil Mgr. Marek Kováč, advokát. Tým, že žalovaného o nevyhovení žiadosti o odročenie pojednávania neupovedomil a otvoril pojednávanie nariadené na 19.10.2017, súd nekonal v súlade s § 183 ods. 4 CSP. Vytýkal súdu prvej inštancie, že uvedeným nesprávnym procesným postupom žalovanému znemožnil uskutočniť jemu patriace procesné práva (právo na obhajobu a právo predkladať dôkazy svedčiace v prospech žalovaného) v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Ako ďalší odvolací dôvod žalovaný uviedol, že súd nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 365 ods. 1 písm. e/ CSP. Namietal, že súd nevy počul dlžníka- P. J. a nevykonaním tohto dôkazu nemohol súd dostatočne zistiť rozhodujúce skutočnosti. Ako ďalšie odvolacie dôvody žalovaný uviedol, že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm.f) CSP) a že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP). Poukázal na to, že k ukráteniu uspokojenia pohľadávky veriteľa nemôže dôjsť, ak dlžník vlastní napriek odporovateľnému právnenému úkonu taký majetok, ktorý stačí k tomu, aby sa z neho veriteľ uspokojil. Uviedol, že dlžník v čase podania odporovacej žaloby, rovnako aj v čase uskutočnenia odporovateľného právneho úkonu disponoval dostatočným majetkom, z ktorého bolo a zároveň aj naďalej je možné uspokojiť pohľadávku žalobcu v jej celkovej výške. Zdôraznil, že dlžník je výlučným vlastníkom nehnuteľnosti vedenej na LV č. XXXX, parc. č. XXXX/X, orná pôda o výmere 1000 m2 v podiele 1/1 k celku, pričom znaleckým posudkom č. 204/2015 vypracovaným Ing. Otom Pisoňom bola hodnota pozemku určená vo výške 29.220,- eur. Uvedený pozemok má rovnakú výmeru a umiestnenie ako pozemok, ktorý bol predmetom prevodu darovacej zmluvy, ktorú žalobca v tomto konaní odporuje, z čoho možno vyvodit', že má aj porovnateľnú hodnotu. Dlžník je podielovým spoluvlastníkom aj iných nehnuteľností a to nehnuteľnosť vedená Okresným úradom L. na LV č. XXXX, katastrálne územie G. Y. ako parc. č. XXXX/XX, orná pôda o výmere XXX m2 v podiele X/XX k celku, ďalej je výlučným vlastníkom nehnuteľnosti v zastavanom území obce vedenej na LV č. XXXX, pre okres N., obec D., parc. č. XXXX/XX, zastavané plochy a nádvoría o výmere XXXX m2 - výrobná hala so súpisným číslom XXX postavená na parcele č. XXXX/XX v podiele 1/1 k celku. Hodnota týchto nehnuteľností nebola uvedeným znaleckým posudkom určená, je však zrejmé, že bude minimálne vo výške 30.000,- eur. Dlžník je podielovým spoluvlastníkom nehnuteľnosti vedenej Okresným úradom L., katastrálnym odborom na LV č. XXX pre okres L.. Ku všetkým nehnuteľnostiam vo vlastníctve dlžníka bolo súdnym exekútorom zriadené exekučné záložné právo v prospech žalobcu už v roku 2015. Zároveň súdny exekútor vydal exekučný príkaz na vykonanie exekúcie predajom nehnuteľnosti. Faktom je, že uzatvorením darovacej zmluvy (právneho úkonu, ktorému žalobca odporuje) nedošlo k takému zmenšeniu majetku dlžníka, ktoré by malo za následok čo i len čiastočné ohrozenie uspokojenia žalobcovej pohľadávky. Vychádzajúc z uvedeného podľa názoru žalovaného darovacia zmluva nepredstavuje ohrozenie uspokojenia žalobcovej pohľadávky a nie sú naplnené zákonné predpoklady na rozhodnutie o neúčinnosti tohto právneho úkonu voči žalobcovi. Žalobca predloženými dôkazmi nepreukázal kvalifikované skrátenie dlžníkovho majetku, ani čiastočné ohrozenie uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky. Žalovaný poukázal na to, že jediný úmysle dlžníka, ktorý mu bol v čase uzatvorenia darovacej zmluvy, ako aj v čase vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností na základe darovacej zmluvy známy, a ktorý žalovanému dlžník oznámil, bolo zabezpečiť pre žalovaného ako syna dlžníka pozemok pre budúcu výstavbu rodinného domu v jeho susedstve. Len tento úmysel otca žalovaného mu bol v čase podpisu darovacej zmluvy ako aj jej vkladu do katastra nehnuteľností známy. Pozemok, ktorý bol predmetom darovacej zmluvy jeho otec kúpil v

roku 2008 v úmysle darovať mu ho, ak by sa rozhodol stavať rodinný dom, čiže úmysel dlžníka darovať mu predmetný pozemok, mu bol známy už od roku 2008. Zároveň namietal, že súd nevykonal ním navrhnutý dôkaz- výsluch dlžníka a preto nemohol dostatočne zistiť rozhodujúce skutočnosti v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. e) CSP a to, že ani pri náležitej starostlivosti by žalovaný nemohol rozpoznať iný úmysel dlžníka uzatvoriť darovaciu zmluvu, než úmysel zabezpečiť pre syna pozemok pre výstavbu rodinného domu v jeho susedstve, že majetok dlžníka postačoval a aj naďalej postačuje na uspokojenie pohľadávky žalobcu a že uzatvorením darovacej zmluvy nedošlo ku kvalifikovanému zmenšeniu majetku dlžníka, a tým ani k čiastočnému ohrozeniu uspokojenia žalobcovej pohľadávky.

K odvolaniu žalovaného sa písomne vyjadril žalobca, ktorý navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil. Uviedol, že žalovaný mal od doručenia predvolania na pojednávanie dostatok času a priestoru na zabezpečenie si právneho zástupcu, pričom nepreukázal, aké konkrétne prekážky a okolnosti mu v tom bránili. Ďalej uviedol, že nie je možné akceptovať udelenie plnej moci advokátovi v krátkom čase pred termínom pojednávania a preto odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP nie je daný. Nesúhlasil ani s tvrdením žalovaného že k ukráteniu žalobcu uzatvorením darovacej zmluvy nedošlo s poukazom na iný majetok jeho otca, z ktorého mohla byť pohľadávka uspokojená. V tejto súvislosti poukázal na to, že skutočnosť, že iný majetok postačuje pre uspokojenie celej pohľadávky žalobcu, žalovaný v konaní riadnym spôsobom nepreukázal. Nepostačuje len poukázať na listy vlastníctva a ich doloženie do súdneho spisu, ale ak chcel žalovaný uniesť dôkazné bremeno tvrdenia, mal poskytnúť relevantné dôkazy na preukázanie svojho tvrdenia, že hodnota majetku dlžníka jednoznačne prevyšuje výšku pohľadávky žalobcu. Žalovaný v odvolaní poukázal na dva znalecké posudky, jeden znejúci na sumu 29.220,- eur a druhý na sumu 2.459,44 eura, čo spolu predstavuje 31.679,44 eura, teda sumu, ktorá nedosahuje ani len hodnotu istiny žalovanej pohľadávky. Ostatné dve nehnuteľnosti, na ktoré poukazuje žalovaný v odvolaní, neboli riadnym spôsobom ocenené a žalovaný uviedol len svoj osobný odhad ich hodnoty bez relevantného dôkazu. Žalobca je toho názoru, že je procesnou zodpovednosťou strán sporu riadne a včas predložiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, pričom žalovaný tak v súvislosti s tvrdením o hodnote majetku dlžníka neučinil. Ďalej uviedol, že darovaním pozemku patriaceho dlžníkovi svojmu synovi teda jednoznačne došlo k sťaženiu uspokojenia jeho pohľadávky ako veriteľa, pričom žalovaný v konaní na súde prvej inštancie nepreukázal opak. K námietke žalovaného, že súd odmietol vykonať ním navrhovaný dôkaz, a to výsluch dlžníka P. J., poukázal na § 185 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd rozhodne, ktorý z navrhovaných dôkazov vykoná. V situácii, keď bolo zrejmé, že žalovaný nemá na preukázanie svojich tvrdení žiadne relevantné dôkazy a snažil sa účelovo odročiť pojednávanie ospravedlňovaním neúčasti advokáta, na ktorého účasti žalovaný trval a na to, že poverený koncipient nemal byť oprávnený zúčastniť sa pojednávania, súd správne rozhodol, že navrhovaný dôkaz nevykoná. Pokiaľ ide o tvrdenie žalovaného, že v čase uzatvorenia darovacej zmluvy nemal vedomosť o pohľadávke žalobcu voči dlžníkovi, uviedol, že predmetný trestný rozkaz bol dlžníkovi doručený dňa 12.12.2012. Trestný rozkaz nadobudol právoplatnosť už dňa 21.12.2012, pričom darovaciu zmluvu dlžník uzatvoril so žalovaným dňa 21.2.2013, teda po právoplatnosti trestného rozkazu, ktorý zaväzoval dlžníka (otca žalovaného) na plnenie. Na záver uviedol, že považuje rozsudok súdu prvej inštancie za správny, zákonný a náležite odôvodnený a preto ho navrhol potvrdiť a zároveň si uplatnil nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo dňa 19.09.2019 č.k. 7C/142/2018-180 podal písomne v zákonnej lehote dovolanie žalovaný, ktorý navrhol, aby dovolací súd zmenil rozsudok odvolacieho súdu a žalobu zamietol. Zároveň žiadal voči žalobcovi priznať nárok na náhradu trov prvostupňového konania, odvolacieho konania a dovolacieho konania. V dôvodoch svojho dovolania žalovaný uviedol, že napadnutý rozsudok krajského súdu nie je riadne odôvodnený, je nepreskúmateľný a zmätočný, v čom spočíva nesprávny procesný postup odvolacieho súdu. Na jednej strane odvolací súd vo svojom rozhodnutí poukázal na základné hmotnoprávne predpoklady odporovateľnosti právneho úkonu, ktorými sú: a) existencia platného právneho úkonu dlžníka, ktorým malo dôjsť k ukráteniu žalobcu, b) existencia vymáhateľnej pohľadávky žalobcu voči dlžníkovi, c) ukrátenie veriteľa (objektívna stránka odporovateľnosti), d) úmysel ukraťiť veriteľa (subjektívna stránka odporovateľnosti). Žalovaný poukázal na rozsudok odvolacieho súdu na strane 6, kde uviedol: „Napokon podmienkou úspechu v konaní bolo aj preukázanie toho, že dlžníkov majetok sa zmenšil natoľko, že z neho nemožno pohľadávku žalobcu uspokojiť“. Týmto odvolací súd jednoznačne potvrdil, že pre úspešnosť žalobcu je potrebné preukázanie zmenšenia majetku dlžníka do takej miery, že z neho nie je možné uspokojiť pohľadávku žalobcu. Na druhej strane však odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nezdôvodnil, či skutočne došlo k ukráteniu veriteľa, akým spôsobom a v akej výške. Neuviedol, na základe akých skutočností mal za preukázané ukrátenie pohľadávky žalobcu. Odvolací súd neuviedol akými úvahami dospel k záveru, že došlo k zmenšeniu majetku dlžníka do takej miery, že nie je možné uspokojiť pohľadávku

žalobcu. Neuviedol, aké dôkazy boli žalobcom produkované s cieľom preukázať čo i len čiastočné ukrátenie veriteľovej pohľadávky. Namiesto toho, aby odôvodnil základný hmotnoprávny predpoklad odporovateľnosti darovacej zmluvy tvrdil, že povinnosť dokazovať neukrátenie veriteľa mal žalovaný, čo považujeme v rozpore s hmotným právom, a to § 42 a ods. 1 Občianskeho zákonníka: „Veriteľ sa môže domáhať, aby súd určil, že dlžníkove právne úkony podľa odsekov 2 až 5, ak ukracujú uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky, sú voči nemu právne neúčinné. Toto právo má veriteľ aj vtedy, ak je nárok proti dlžníkovi z jeho odporovateľného právneho úkonu už vymáhateľný alebo ak bol uspokojený“. Vzhľadom k tomu, že odvolací súd neodôvodnil základný predpoklad odporovateľnosti darovacej zmluvy, a to ukrátenie žalobcu, nemožno považovať odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu za riadne. Rovnako je z toho dôvodu rozhodnutie odvolacieho súdu aj nepreskúmateľné. Nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu predstavuje nesprávny procesný postup súdu, ktorým došlo k vydaniu nesprávneho rozhodnutia. Konanie ako celok musí vykazovať znaky spravodlivosti. V tomto prípade nemožno hovoriť o spravodlivom konaní, ktorého výsledkom je spravodlivé rozhodnutie. Žalovaný na podporu jeho tvrdení, že v dôsledku nedostatočného a zmätočného odôvodnenia rozhodnutie odvolacieho súdu poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo 192/2011 zo dňa 04.01.2012. Z napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, ako ani z rozhodnutia súdu prvej inštancie nie je zrejmá odpoveď na otázku, či vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že právnym úkonom dlžníka došlo k ukráteniu uspokojenia vymáhateľnej pohľadávky žalobcu. Tým, že sa odvolací súd nezaoberal základnou podmienkou úspešnosti darovacej žaloby (ukrátením veriteľa), pričom uviedol, že považuje ukrátenie žalobcu za preukázané, čo však nepodložil žiadnymi dôkazmi či úvahami, procesne pochybil v dôsledku čoho je rozhodnutie odvolacieho súdu zmätočné a nepreskúmateľné. Žalovaný je toho názoru, že nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia, resp. jeho nepreskúmateľnosť, či zmätočnosť v tomto prípade viedlo k vydaniu nesprávneho rozhodnutia, čo treba považovať za odňatie práva účastníka na spravodlivý proces. Prípustnosť dovolania v týchto prípadoch vyslovil Najvyšší súd SR, napr. v rozhodnutiach 5Obdo 32/2013, 4 MCdo 6/2013, 2 MCdo 24/2012, 7 Cdo 69/2013, 2 Cdo 11/2010, 2 Cdo 170/2005, 4Cdo 90/2013. Žalovaný si uplatnil aj trovy dovolacieho konania.

K podanému dovolaniu sa písomne vyjadril žalobca, ktorý uviedol, že dovolanie žalovaného považuje za nedôvodne a žiadal, aby ho súd zamietol. Vo svojom vyjadrení uviedol, že žalovaný v konaní nijakým spôsobom relevantne dôkazy produkované žalobcom nevyvrátil, doložil do spisu len list vlastníctva, ktorý sám o sebe nepreukazuje, že dlžník by mal majetok, ktorý by postačoval na uspokojenie pohľadávky veriteľa. Okrem toho žalobca poukázal aj na negatívnu dôkaznú teóriu, podľa ktorej nie je možné požadovať od strany sporu, aby dokazovala neexistenciu nejakej skutočnosti, napríklad nie je možné od veriteľa v konaní o zaplatenie pohľadávky požadovať, aby preukazoval, že mu dlžník túto pohľadávku nezaplatil. Naopak, dlžník má v konaní v pozícii žalovaného, ak chce byť v konaní úspešný, preukázať, že žalovanú pohľadávku uhradil, a teda má preukázať existenciu konkrétnej skutočnosti, teda zánik pohľadávky splnením, inak musí počítat s pre seba negatívnym výsledkom sporu. Žalobca nesúhlasil s názorom žalovaného, že rozhodnutie odvolacieho súdu v predmetnej veci je v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu. Ani jeden z citovaných rozhodnutí Najvyššieho súdu nepodporuje žalovaného tvrdenia. Rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, ktoré žalovaný vo svojom dovolaní uviedol, žalovaný účelovo vykladá a najmä v texte účelovo podčiarkuje iba niektoré vybrané vety, aby navodil dojem, že podporujú jeho právny názor. Žalovaný vo svojom dovolaní uviedol, že podľa neho súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočnila jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Toto tvrdenie žalovaný zdôvodňuje iba tým istým dôvodom, a teda že súd preniesol dôkaznú povinnosť na žalovaného. Žalobca je toho názoru, že žalovaný mal v priebehu celého konania na súde prvej inštancie dostatok času a priestoru, aby produkoval dôkazy, ktoré by mohli zvrátiť pre neho nepriaznivý výsledok súdneho konania, čo sa však nestalo, žalovaný bol v konaní pasívny a obštrukčný, z pojednávania sa ospravedlňoval, vytváral v konaní prierahy, pre ktoré sa konanie neúmerne dlho predlžovalo a okrem listu vlastníctva nepredložil žiadne iné relevantné dôkazy.

K vyjadreniu žalobcu sa písomne vyjadril žalovaný, ktorý navrhol, aby dovolací súd žalobu zamietol a žalovanému priznal voči žalobcovi náhradu trov prvostupňového, odvolacieho aj dovolacieho konania. Žalovaný uviedol, že sa nestotožnil s názorom žalobcu, že od neho nemožno požadovať preukázanie ukrátenia jeho pohľadávky, nakoľko podľa neho ide o dokazovanie niečoho čo sa nestalo. Žalobca mal vedomosť o tom, že dlžník má majetok, z ktorého môže byť jeho pohľadávka uspokojená. Táto skutočnosť bola v konaní preukázaná žalovaným. Ak podľa žalobcu došlo aj napriek existencii iného majetku dlžníka k ukráteniu jeho vymáhateľnej pohľadávky, dôkazné bremeno na preukázanie tejto skutočnosti, a to, že existujúci majetok dlžníka nepostačuje na úhradu jeho pohľadávky, ťaží žalobcu. Tu sa nejedná o dokazovanie negatívnej skutočnosti (niečoho, čo sa nestalo) ako sa mylne domnieva

žalobca. Žalobca v priebehu celého konania nevyprodukoval žiaden dôkaz svedčiaci o tom, že majetok žalovaného po uskutočnení právneho úkonu, ktorému žalobca odporuje, nepostačuje na úhradu jeho pohľadávky. Žalovaný uviedol, že vzhľadom na argumentáciu žalovaného a ničím nepodložené tvrdenia žalobcu, je toho názoru, že dovolanie žalovaného je dôvodné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 30. novembra 2021 sp. zn. 8Cdo/124/2020 zrušil rozsudok Krajského súdu v Nitre z 19. septembra 2019 sp. zn. 7Co/124/2018 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí poukázal na skutočnosť, že podstatu dôkazného bremena, jeho zmysel, rozdelenie a procesnoprávne dôsledky jeho (ne)unesenia už najvyšší súd vysvetlil vo všeobecnosti vo viacerých rozhodnutiach (3Cdo/2/2016, 3MCdo/6/2010, 2Cdo/256/20, 4Cdo/13/2009, 5Cdo/218/2012, 6Cdo/81/2010). Ďalej uviedol, že otázka unesenia dôkazného bremena súvisí s otázkou splnenia povinnosti tvrdenia. Medzi povinnosťou tvrdenia a dôkaznou povinnosťou je úzka vzájomná väzba. Ak strana nesplní svoju povinnosť tvrdiť skutočnosti, rozhodné z hľadiska hypotézy právnej normy, potom spravidla ani nemôže splniť dôkaznú povinnosť. Neunesenie bremena tvrdenia má pre stranu sporu za následok pre ňu nepriaznivé rozhodnutie. Zákon jej ukladá povinnosť tvrdiť všetky skutočnosti relevantné z hľadiska hypotézy hmotnoprávnej normy, ktorá upravuje sporný právny pomer účastníkov. Táto norma zásadne určuje tak rozsah dôkazného bremena, ako aj nositeľa dôkazného bremena. Vyslovil názor, že právna otázka nastolená dovolateľom mala byť s poukazom na uvedené vyriešená tak, že bremeno tvrdenia a dôkaznú povinnosť vo vzťahu k ukráteniu veriteľa ako hmotnoprávnej podmienke neúčinnosti právneho úkonu podľa § 42 a ods. 1 Občianskeho zákonníka nesie žalobca (veriteľ). Ak chce byť žalobca v spore o neúčinnosť určitého právneho úkonu úspešný, musí o. i. preukázať také kvalifikované zmenšenie majetku dlžníka, že majetok dlžníka v dôsledku takéhoto právneho úkonu nepostačuje na uspokojenie žalobcovej (veriteľovej vymáhateľnej pohľadávky. V danom prípade odvolací súd toto bremeno tvrdenia a dôkaznú povinnosť nesprávne preniesol na žalovaného, v dôsledku čoho vec nesprávne právne posúdil. V súvislosti s námietkou dovolateľa o nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia dovolací súd uviedol, že odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu zodpovedá právnemu posúdeniu veci, ku ktorému dospel odvolací súd. Vzhľadom na konštatované nesprávne právne riešenie kľúčovej právnej otázky odvolacím súdom, považoval preto dovolací súd za nadbytočné zaoberať sa kvalitou odôvodnenia jeho rozhodnutia, nakoľko vec bude znovu predmetom rozhodovania pred odvolacím súdom, ktorému sa vec vracia na ďalšie konanie, pričom odvolací súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 450 CSP).

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 zák.č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“) viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 CSP a § 380 ods. 1 CSP) a viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie (§ 383 CSP) prejednal vec bez nariadenia pojednávania a po prejednaní veci dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v celom rozsahu podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP zrušiť vrátane súvisiaceho výroku o trovách konania a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca sa podanou žalobou domáhal určenia, že darovacia zmluva zo dňa 21.2.2013 uzavretá medzi darcom P. J. a žalovaným ako obdarovaným, predmetom ktorej je prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zapísaných na LV č. XXXX k.ú. G. Y. obec L. ako pozemok p.č. XXXX/X orná pôda o výmere XXXXmX, ktorej vklad do katastra nehnuteľností bol povolený rozhodnutím Správy katastra zo dňa 25.3.2013 pod č. V1226/13, je voči žalobcovi právne neúčinná.

Súd prvej inštancie žalobe vyhovel s tým, že boli splnené zákonné podmienky odporovateľnosti právneho úkonu podľa § 42a ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka. Považoval za preukázané, že dlžník chcel znemožniť veriteľovi - žalobcovi možnosť dosiahnuť uspokojenie jeho pohľadávky a z toho dôvodu uzavrel darovaciu zmluvu a nehnuteľnosti daroval svojmu synovi. Vychádzal zo záveru, že žalobca preukázal úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa, pričom žalovanému ako druhej strane odporovaného úkonu musel byť úmysel dlžníka zrejmý. Za preukázané považoval tiež to, že právny úkon urobil dlžník v posledných troch rokoch pred podaním žaloby, pričom odporovaným úkonom dlžníka došlo k zmenšeniu jeho majetku a tento úkon ukracuje uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky.

Po prejednaní veci odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je predčasné, pretože sa nezaoberal obranou žalovaného, že dlžník v čase podania žaloby a aj v čase uskutočnenia odporovaného právneho úkonu (darovacej zmluvy) disponoval iným majetkom, z ktorého mohla byť uspokojená pohľadávka žalobcu ako to vyplýva z obsahu zápisnice o pojednávaní zo dňa 19.10.2017(č.l. 79 spisu) .

Ako uviedol vo svojom uznesení Najvyšší súd Slovenskej republiky bremeno tvrdenia a dôkaznú povinnosť vo vzťahu k ukráteniu veriteľa ako hmotnoprávnej podmienke neúčinnosti právneho úkonu podľa § 42 a ods. 1 Občianskeho zákonníka nesie žalobca (veriteľ). Objektívna stránka odporovateľnosti spočíva objektívna stránka odporovateľnosti spočíva v reálnom úbytku v majetkovej sfére dlžníka.

Zmenšenie majetku dlžníka v dôsledku určitého právneho úkonu nepredstavuje dôvod jeho neúčinnosti v prípade, ak aj takto zmenšený majetok dlžníka postačuje na uspokojenie veriteľovej vymáhateľnej pohľadávky. Ukracovanie uspokojenia veriteľovej pohľadávky je podmienkou aktívnej legitímácie a musí existovať najneskôr v čase, keď súd rozhoduje o odporovacej žalobe (§217 CSP). Súd bude vždy skúmať, či určitý úkon dlžníka ukrátil alebo neukrátil uspokojenie veriteľovej pohľadávky. Bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno o tom, že pohľadávka je vymáhateľná a že dlžníkove právne úkony ukracujú jej uspokojenie, znáša veriteľ (Fekete, L, Občiansky zákonník 1, Veľký komentár, str. 335). Ak chce byť žalobca v spore o neúčinnosť určitého právneho úkonu úspešný, musí o. i. preukázať také kvalifikované zmenšenie majetku dlžníka. Že majetok dlžníka v dôsledku takéhoto právneho úkonu nepostačuje na uspokojenie žalobcovej (veriteľovej) vymáhateľnej pohľadávky.

Keďže súd prvej inštancie sa vecou z tohto pohľadu nezaoberal a žalobe žalobcu vyhovel bez toho, aby mal preukázané, že na strane dlžníka došlo odporovaným právnym úkonom k takému kvalifikovanému zmenšeniu jeho majetku, že majetok dlžníka nepostačuje na uspokojenie žalobcovej vymáhateľnej pohľadávky, odvolací súd považoval odvolanie žalovaného za dôvodne podané a napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V ďalšom konaní sa súd prvej inštancie bude zaoberať vecou vyššie uvedeným spôsobom, pričom dôkazná povinnosť tvrdenia a dôkazné bremeno o tom, že pohľadávka je vymáhateľná a že dlžníkove právne úkony ukracujú jej uspokojenie zaťažujú v konaní žalobcu. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie aj riadne odôvodní tak, aby z jeho rozhodnutia bolo zrejmé, akými myšlienkovými postupmi, skutkovými a právnymi závermi sa riadil, a to tak aby odôvodnenie jeho rozhodnutia spĺňalo všetky zákonné predpoklady predvídané ustanovením § 220 ods. 2 CSP. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie aj o nároku na náhradu trov celého konania vrátane tohto odvolacieho konania.

Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).